Vaskeristrategi i Region Østdanmark

Resumé

Centralvaskeriet på Bispebjerg Hospital står over for betydelige udfordringer pga. svækkelser i bygningens bærende konstruktion. En fortsat anvendelse af Centralvaskeriet vil kræve omfattende konstruktive forstærkninger. Administrationen fremlægger på baggrund heraf en række scenarier for den fremtidige vaskeridrift i Region Østdanmark, som ønskes drøftet politisk.

Indstilling

Administrationen indstiller, at:

- orienteringen om den nuværende forsyning af tekstiler og Centralvaskeriets situation tages til efterretning, herunder at vaskeriet på Bispebjerg Hospital på sigt ikke kan opretholdes.
- drøfte mulige løsningsmodeller for den fremtidige organisering af tekstilforsyningen i Region Østdanmark mhp. at administrationen forelægger en beslutningssag i december

Sagen afgøres af det forberedende forretningsudvalg.

Sagsfremstilling

Baggrund

Arbejdet med den fremtidige organisering af vaskeridriften har været undervejs gennem flere år. Sagen udspringer blandt andet af udfordringer med forsyningssikkerheden på Centralvaskeriet i 2024. Med etableringen af Region Østdanmark er arbejdet videreført med henblik på at identificere bæredygtige og langsigtede løsninger for vaskeridriften på tværs af regionen. De seneste byggetekniske undersøgelser af Centralvaskeriet har aktualiseret behovet for at tage stilling til den fremtidige drift af vaskeriområdet, der samles organisatorisk med dannelsen af Region Østdanmark.

Centralvaskeriet på Bispebjerg Hospital står over for væsentlige bygningsmæssige og driftsmæssige udfordringer. Undersøgelser i 2026 har vist, at bygningen er i en ringere forfatning end først antaget, hvorfor der ikke kan drives vaskeri derfra på sigt. Centralvaskeriet har gennem en årrække været udfordret af bl.a. bygnings- og vedligeholdelsesmæssige behov.

Administrationens samlede vurdering er derfor, at Bispebjergmatriklen ikke er en fremtidsholdbar lokation for vaskeridrift. Der skal derfor tages stilling til, hvordan tekstilforsyningen fremadrettet skal driftes i Region Østdanmark, herunder i hvilket omfang opgaven skal løses på regionens egne vaskerier eller ved brug af eksterne leverandører. De bagvedliggende forhold fremgår af sagens bilag.

Principielle overvejelser om fremtidig vaskeridrift

På landsplan anvender regionerne forskellige modeller, hvor nogle regioner i høj grad baserer sig på egne vaskerier, mens andre anvender eksterne leverandører til hele eller dele af opgaven. Der findes således ikke én fælles regional model for vaskeridrift.

Drøftelsen indebærer derfor en principiel afvejning mellem at opretholde egen produktionskapacitet og kompetencer inden for vaskeridrift eller i højere grad basere sig på markedets leverandører. Egne vaskerier giver regionen direkte indflydelse på produktion, kvalitetsstandarder og kapacitet, mens eksterne løsninger kan reducere behovet for anlægsinvesteringer og flytte en del af driftsansvaret til leverandørerne.

På den baggrund har administrationen udarbejdet tre fremtidige scenarier for vaskeridriften i Region Østdanmark. Tidshorisonten for scenarierne strækker sig fra 1-1,5 år til 2 – 2,5 år. Scenarierne står nærmere beskrevet i bilag 2. Scenarierne tager udgangspunkt i tre forskellige strategiske tilgange til den fremtidige organisering af vaskeridriften.

Den første tilgang er at fastholde hovedparten af tonnagen i Region Østdanmark internt på egne vaskerier.

Den anden tilgang er at udlicitere størstedelen af tonnagen i Region Østdanmark til eksterne leverandører, hvor markedet leverer vaskeriydelserne på vegne af regionen.

Den tredje tilgang er en kombinationsmodel, hvor regionen både opretholder stor egen vaskerikapacitet og samtidig anvender eksterne leverandører.

De tre tilgange indebærer forskellige afvejninger mellem behovet for regionale investeringer, graden af kontrol med produktion og kapacitet, afhængigheden af eksterne leverandører samt fastholdelsen af egne kompetencer inden for vaskeridrift.

Betydning for medarbejderne ved en lukning af Centralvaskeriet

Hvis Centralvaskeriet lukkes vil det – uanset hvilket scenarie, regionsrådet beslutter – have konsekvenser for medarbejderne.

Der er på nuværende tidspunkt 84 medarbejdere ansat i Centralvaskeriet, og heraf har 52 været ansat i mere end 10 år.

Hvis det besluttes, at hele eller en del af vaskeriopgaven skal overtages af eksterne aktører, vil regionen i udbudsmaterialet kunne forpligte tilbudsgiver til at overtage de medarbejdere, der varetager opgaven i dag. I den situation vil medarbejderne blive virksomhedsoverdraget til den eller de private vaskerier, der overtager opgaven. Vilkår som arbejdssted, arbejdstid mv. vil formentligt være væsentligt ændret i forhold til medarbejdernes nuværende vilkår.

Hvis det besluttes, at vaskeriopgaven eller en del heraf flyttes til Holbæk, Nykøbing Falster eller Ringsted, vil medarbejderne kunne bibeholde deres ansættelse i Region Østdanmark. Det kan for nogle betyde væsentlig længere transport til et nyt arbejdssted og kan derfor betyde, at de i realiteten ikke vil flytte med opgaven og i stedet må se sig opsagt.

Uanset det valgte scenarie vil Region Østdanmark i videst muligt omfang arbejde for at fastholde medarbejdere og kompetencer i regionen og dermed begrænse antallet af afskedigelser på tidspunktet for lukningen.

Da lukningen har konsekvenser for medarbejderne, er det vigtigt at sikre en ordentlig og inddragende proces. De relevante samarbejdsudvalg vil blive inddraget i god tid inden beslutningen tages, så medarbejdernes perspektiver indgår i beslutningsgrundlaget. Derudover vil samarbejdsudvalgene løbende blive inddraget i perioden frem til, at lukning gennemføres og ændringerne træder i kraft.

Videre proces

Når det forberedende forretningsudvalg har fået forelagt de tre scenarier til drøftelse, vil scenarierne blive drøftet i relevante MED-udvalg. Administrationen vil på baggrund af drøftelserne i det forberedende forretningsudvalg og MED-udvalg udarbejde en endelig beslutningssag. Beslutningssagen forventes forelagt i december 2026.

Økonomi

Der vil være økonomiske konsekvenser forbundet med alle scenarier. Omfanget af investeringer og de fremtidige driftsomkostninger afhænger blandt andet af, hvor stor en del af tekstilforsyningen regionen ønsker at varetage på egne vaskerier, og hvor stor en del der løses af eksterne leverandører.

Bilag 1

Vaskekapacitet i Region Hovedstaden og Region Sjælland pr. dags dato, herunder udfordringer på Centralvaskeriet på Bispebjerg

Vaskerikapacitet i Region Hovedstaden og Region Sjælland pr. dags dato

Vaskerierne som leverer tekstiler herunder uniformer, patienttøj, linned og dyner og puder til hospitalerne er en kritisk forsyningsfunktion for hospitalernes drifts, da de sørger for rene tekstiler til personale og patienter, så operationer og pleje dagligt kan gennemføres.

I Region Hovedstaden vaskes tekstilerne dels på Region Hovedstadens eget vaskeri, Centralvaskeriet, samt to eksterne vaskerier. I Region Sjælland vaskes alle tekstiler på egne vaskerier i hhv. Holbæk og i Nykøbing Falster.

Vaskeriet i Holbæk er helt nyt og moderne og blev ibrugtaget i 1 kvartal i 2026, vaskeriet har et indbygget genanvendelsesanlæg af vaskevand og benytter ikke fossilt brændstof til opvarmning. Vaskeriet vasker i dag primært for hospitalerne i Holbæk, Slagelse, Roskilde samt Køge og vasker cirka 15 tons dagligt.

Vaskeriet i Nykøbing Falster er et ældre vaskeri, hvor maskinparken løbende er blevet opdateret, senest med en større investering i 2025. De seneste 5 år har vaskeriet fået tilført 19 mio. kr. til nye maskiner. Vaskeriet vasker primært for Nykøbing Falster og Næstved Sygehus, det vasker cirka 7 tons dagligt.

Centralvaskeriet er beliggende på Bispebjerg og vasker i dag for Bispebjerg Hospital samt Rigshospitalet (eksklusiv dyner og puder) og vasker dagligt 12,5 ton. Der arbejder i dag 84 medarbejdere på Centralvaskeriet.

I dag vaskes 55 procent den samlet tonnage i Region Østdanmark internt og 45 procent eksternt.

Udfordringer med Centralvaskeriret

Centralvaskeriet er et ældre vaskeri, som huses i fredede bygninger, opført i flere etager hvilket ikke er hensigtsmæssigt at drive et moderne vaskeri i. Da vaskeriet og dele af maskinerne er gamle oplever de jævnligt driftsnedbrud. Det har i stigende grad været nødvendigt i løbet af de seneste år at tilføre Centralvaskeriet ekstra bevillinger til ekstraordinære indkøb af nye maskiner.

Dertil har vaskeriet gennem flere år været udfordret af en delvist nedslidt maskinpark og betydelige vedligeholdelsesbehov. Vaskeriet havde i 2024 store udfordringer med forsyningssikkerheden af tekstiler, flere hospitaler oplevede ustabile leverancer, hvilket førte til, at en del af Centralvaskeriets tonnage blev flyttet til eksterne leverandører.

Primo 2026 blev der konstateret en tiltagende forværring af bygningens tilstand, hvilket foranledigede en nærmere undersøgelse af bygningens konstruktioner og bæreevne. I 3. kvartal 2026 fik Center for Ejendomme resultaterne af de nærmere undersøgelser. Undersøgelserne har afdækket svækkelser i bygningens konstruktioner og reduceret bæreevne. Som følger heraf har det været nødvendigt at etablere midlertidige understøtninger for at sikre bygningen. Hvis der fortsat skal drives vaskeri i bygningen, i kortere eller længere tid, vil det derfor kræve omfattende konstruktive forstærkninger. Ud over de umiddelbare tiltag der er iværksat, viser den seneste undersøgelse af bygningens tilstand, at der ved fortsat drift af bygningen som vaskeri (hvad enten dette er for en kortere periode) at der skal iværksættes yderligere midlertidige foranstaltninger for anslået ca. 20 mio. kr. Hertil vil der blive behov for at flytte nogle tunge funktioner (lager eller maskiner) for at reducere belastningen på etageadskillelserne.

Administrationen vurderer derfor ikke, at Bispebjergmatriklen er en fremtidsholdbar lokation at drive Centralvaskeriet fra, hvorfor der skal findes en løsning.

Der er grundlæggende tre veje at gå; regionen hjemtager vaskeriopgaven på en ny lokation, regionen udliciterer opgaven til en eller flere private leverandører eller et mix af de to med forskellig vægt på, hvad der løses i regionen og ved en privat leverandør.

Uddybning af konsekvenserne ved at bibeholde Centralvaskeriet

Hvis Centralvaskeriet bibeholdes, vil det være nødvendigt, at der gennemføres omfattende investeringer i bygningerne og det må forventes at medføre betydelige anlægs- og renoveringsomkostninger på et trecifret millionbeløb, et estimat i foråret lød på 150. mio. kr. men det anslås nu at være væsentligt højere grundet bygningernes tilstand. Samtidig vil der være behov for en længerevarende renovering af vaskeriet, som kræver en komplet nedlukning anslået til 2 år. Mens vaskeriet renoveres, skal deres tonnage håndteres af andre vaskerier. Da renoveringsperioden er så lang, skal der tages særskilt stilling til medarbejderne i renoveringsperioden. Der er som udgangspunkt tre af følgende muligheder: de kan udlånes midlertidigt til de eksterne leverandører, få tjenestefritagelse med løn eller forsøges midlertidigt omplaceret til andre stillinger i regionen.

Udover store udgifter til anlæg og renovering kommer merudgifter til bl.a. vask hos eksterne leverandører i perioden, hvor vaskeriet vil være lukket under renoveringen, samt lønudgifter til medarbejderne på Centralvaskeriet. Disse er endnu uafklaret. Yderligere har Centralvaskeriet, efter nedjusteringen af tonnage, et årligt underskud i driftsomkostninger.

Dertil er der den tunge trafik, herunder transport relateret til vaskeridriften, i et tæt beboet område til gene for beboerne i området.

Selvom der investeres betydelige midler i bygninger og maskiner, vil Centralvaskeriet fortsat være placeret i fredet bygninger på Bispebjerg Hospital i flere etager, som ikke er designet til et moderne vaskeri.

På baggrund af den byggetekniske vurdering, de betydelige investeringer og behovet for en længerevarende nedlukning vurderer administrationen ikke, at fortsat vaskeridrift på Bispebjerg er en holdbar løsning.

Bilag 2

Mulige løsninger på den fremtidige vaskeridrift i Region Østdanmark

Scenarier for fremtidig vaskeridrift i Region Østdanmark

Scenarie 1: Flytning af Centralvaskeriets produktion til industri- produktionsbygninger, f.eks. i Ringsted-området.

Centralvaskeriet lukkes, og vaskeridriften flyttes til egnede industri- og produktionslokaler i f.eks. Ringsted-området. Herved bevarer Region Østdanmark egen vaskerikapacitet og kontrol over en væsentlig del af tekstilforsyningen. Samtidig skabes mulighed for at etablere et moderne vaskeri i bygninger, der er bedre egnet til produktionsdrift end de nuværende faciliteter på Bispebjerg Hospital.

Udgangspunktet er, at den nye vaskerifunktion skal kunne overtage Centralvaskeriets nuværende produktion på ca. 12,5 ton dagligt. Der kan genanvendes dele af den eksisterende maskinpark, mens øvrigt produktionsudstyr skal udskiftes eller suppleres.

Investeringen estimeres foreløbigt til ca. 100 mio. kr. Hertil kommer løbende driftsomkostninger til blandt andet leje af bygningen, transport og vaskeridrift, som endnu ikke er opgjort.

Fra der træffes politisk beslutning om scenariet, til flytningen er gennemført og produktionen genetableret, forventes der at gå ca. 12 – 18 måneder alt efter kommunal behandlingstid for de nødvendige godkendelser. Tidsperioden skal blandt andet anvendes til valg af bygning, teknisk klargøring, installation af udstyr samt etapevis flytning og idriftsættelse af produktionen. Tidsplanen forudsætter, at en egnet ejendom kan sikres, og at nødvendige installationer og indkøb kan gennemføres inden for perioden. Løsningen sigter mod at bevare arbejdspladser og kompetencer inden for regionens egen vaskeridrift.

Scenarie 2: Lukning af Centralvaskeriet og al tonnage udbydes til eksterne vaskerier

Centralvaskeriet lukkes og den nuværende tonnage udbydes til eksterne leverandører. Fordelen ved dette scenarie er, at vaskeriet i Holbæk ikke skal udvide produktionskapaciteten og at maskiner mm. ikke nedslides hurtigere end afskrivningen af dem. Derudover vil der ved dette scenarie heller ikke være ekstra omkostninger til anlæg mm. De eksterne vaskerier er dertil driftssikre og maskinparken opdateres løbende med den nyeste teknologi. Dog kan vaskeprisen for hospitalerne stige, da der typisk er en højere vaskepris ved de eksterne leverandører end ved regionens interne vaskerier. Når en større del af tonnages udbydes til eksterne, vil der også være behov for en stærkere kontraktstyring. Når der skal laves kontraktindgåelser med de eksterne leverandører, vil medarbejdernes søges virksomhedsoverdraget eller omplaceret i regionen.

Fra der træffes politisk beslutning om scenariet, til det kan realiseres, forventes der at gå ca. 24-30 måneder. Tidsperioden skal blandt andet anvendes til gennemførelse af et udbud, kontraktindgåelse samt opbygning af den nødvendige produktionskapacitet hos de kommende leverandører.

Scenarie 3: Lukning af Centralvaskeriet og en del af deres tonnage rykkes til vaskerierne i Holbæk og Nykøbing Falster

Centralvaskeriet lukkes og hovedparten af deres tonnage rykkes til vaskeriet i Holbæk og vaskeriet i Nykøbing Falster, mens den resterende del udbydes til eksterne leverandører. Herved vil cirka halvdelen af Regionens tonnage fortsat vaskes internt. Fordelen ved dette scenarie er, at kapaciteten på et nyt moderne, driftssikkert og bæredygtigt vaskeri med høj driftsstabilitet udnyttes til fulde.

En udvidelse af produktionen på vaskeriet i Holbæk vil kræve, at der dels tilbygges en lagerhal, at øvrige produktionsfaciliteter tilpasses samt at der indføres et to hold-skifte. Investeringen i lagerhallen og tilpasningen af produktionsfaciliteterne estimeres til cirka 70-80 mio. kr., afhængig af muligheden for genanvendelse af dele af maskinparken fra Centralvaskeriet.

Der er 84 medarbejdere på Centralvaskeriet, hvoraf 39 arbejdspladser kan overflyttes til vaskeriet i Holbæk, nogle vil kunne virksomhedsoverdrages til de eksterne leverandører og de resterende medarbejdere søges omplaceret i Regionen.

Fra der træffes politisk beslutning om scenariet, til det kan realiseres, vurderer administrationen at der kan gå ca. 24-36 måneder. Tidsperioden skal blandt andet anvendes til udarbejdelse af udbudsmateriale, projektering samt byggeperiode på vaskeriet i Holbæk.

Samlet overblik

Herunder et overblik over fordeling af intern/ ekstern vask, tidshorisonten samt de økonomiske omkostninger ved de tre scenarier.

	Scenarie 1 **(Ringsted)**	**Scenarie 2** **(Eksterne leverandører)**	**Scenarie 3** **(Udvide produktionen i Holbæk)**
Intern vs. Ekstern vask	55 % internt og 45 % eksternt	35 % internt og 65 % eksternt	Cirka 50 - 53 % vaskes internt og det resterende eksternt
Tidshorisont fra politisk beslutning til en realisering	Forventeligt 12 - 18 måneder	Forventeligt 24-30 måneder	Forventeligt 24-36 måneder

Økonomiske omkostninger	100 mio. kr. til bl.a. nyt produktionsudstyr, flytning.	Ingen yderligere anlægsudgifter	70-80 mio. kr. til anlæg og produktionsfaciliteter

Overblik over den nuværende fordeling af tonnage i de to regioner

	Intern tonnage	Ekstern tonnage	Sum
Region Sjælland	21,4 ton/ dag	0	21,4 ton/ dag
Region Hovedstaden	12,5 ton/ dag	27,2 ton/ dag	39,7 ton/ dag
I alt	33,9 ton/ dag	27,2 ton/ dag	61,1 ton/ dag